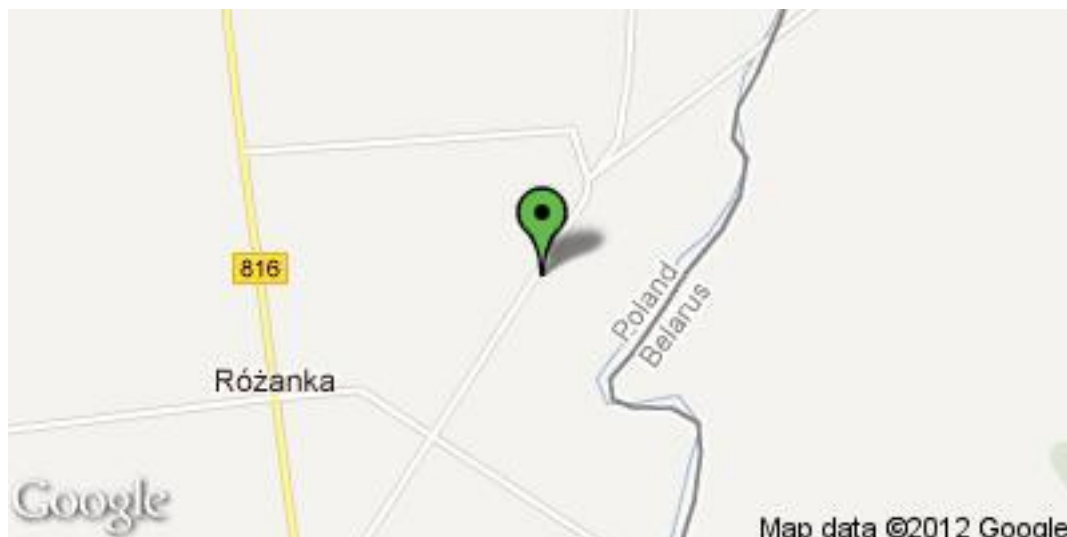

Zespół pałacowy i folwarczny z XIX w.

Współrzędne: Szerokość - 51.614216, Długość - 23.538128

Pałac Ludwika Pocięja w Różance, wzniesiony w latach 1713-16, usytuowany na kilkunastometrowej wysokości skarpie nad Bugiem, był wspaniałą rezydencją zwaną (podobnie jak pałac Branickich w Białymstoku) Wersalem Północy. Jego projekt przypisuje się królewskiemu architektowi Józefowi Pioli. Według legendy pałac miał być darem cara Piotra Wielkiego za usługi oddane mu przez L. Pocięja.. Pałac, zbudowany był na rzucie prostokąta na dwupiętrowych piwnicach. Pierwotnie pałac posiadał wysoki dach kryty niebieską dachówką i zwieńczony miedzianą, połączoną banią z herbami Pocięjów. Dzięki temu różańska rezydencja była widoczna podobno nawet z odległego o 50 km Chełma. Tak XVIII-wieczny wygląd pałacu opisują autorzy Słownika geograficznego:

"Gmach ten w stylu włoskim spoczywał na wielkich dwupiętrowych piwnicach. Dół zawierał 24 pokoi sklepionych. Wspaniała sala, przez dwa piętra sięgająca, zajmowała środek gmachu. Od strony rzeki ciągnął się ganek 40 łokci długi a 5 szeroki, na marmurowych arkadach wsparty. Odrzwia i kominki wszystkie były też z marmuru."

Po pożarze w 1836 r. pałac został odbudowany według projektu Franciszka Marii Lanciego i Henryka Marconiego. Obniżono wówczas dach i zlikwidowano banię. Po kolejnej przebudowie w początkach XX w. dach został podwyższony nad bocznymi ryzalitami i zyskał kształt łamany z owalnymi lukarnami.

Pałac w Różance spłonął doszczętnie podczas I wojny światowej. Część ocalałych zbiorów oraz fragmenty wystroju wewnątrz, m.in. tablicę erekcyjną, dwa kominki, kilka marmurowych rzeźb oraz wyposażenie kaplicy pałacowej, przeniesiono do istniejącego do dziś pałacyku myśliwskiego Zamoyskich w Adampolu koło Włodawy. We wnętrzu pałacyku, w dawnej sali biblioteki zachowała się polichromia z sześcioma widokami Różanki wykonanymi na podstawie starych fotografii, którą kazał wymalować właściciel Adampola, Konstanty Zamoyski.

Pałac trwał w ruinie przez cały okres międzywojenny, a ostatecznie rozebrano go podczas II wojny światowej. Dzisiaj jedynymi pozostałościami rezydencji Pocięjów i Zamoyskich w Różance są na wpół zawalone i zarośnięte chwastami fragmenty ogromnych piwnic pałacowych oraz duży, 12-hektarowy park na skarpie doliny Bugu, otoczony ceglany murem z 1905 r. Z zabudowań zespołu pałacowego ocalała tylko mocno zniszczona późnoklasycystyczna XIX-wieczna kordegarda z mansardowym dachem, strzegąca niegdyś bramy wjazdowej, ruiny drugiej kordegardy oraz także zniszczony XIX-wieczny trójkondygnacyjny pawilon parkowy w kształcie wieży, mieszczący później pałacową kotłownię.

Park jest pozostałością ogrodu francuskiego z początku XVIII w., przerobionego w pierwszej połowie XIX w. na park

Zespół pałacowy i folwarczny z XIX w.

angielski, być może według projektu H. Marconiego przez szwajcarskiego ogrodnika Moeklina. Częściowo zachowało się starodrzewie.

Park w Różance jest jednym z cenniejszych na Lubelszczyźnie. W XVIII w. był tu wspaniały ogród francuski ze strzyżonymi szpalerami lipowymi i parterami kwietnymi. W początkach XIX w. park powiększył i przekomponował na krajobrazowy szwajcarski ogrodnik Moechlin prawdopodobnie wg projektu H. Marconiego.

W pobliżu parku zachowały się pozostałości **zespołu zabudowań folwarcznych**. Z ogromnego, czworobocznego budynku piętrowej mieszkalnej oficyny folwarcznej z XIX w. pozostały dwa skrzydła nakryte dwuspadowym dachem naczółkowym. W jednym ze skrzydeł znajduje się przelotowa brama przejazdowa o sklepieniu beczkowym, wiodąca niegdyś na wewnętrzny dziedziniec. Zachował się także dawny dworek administratora z I poł. XIX w. oraz zabudowania gospodarcze z końca XIX w.: stajnia, wozownia, obora, owczarnia, gorzelnia, magazyn spirytusu i spichlerz.

Informacje pochodzą ze strony www.rozanka.gmina-wlodawa.pl

Zespół pałacowy i folwarczny, XIX w wpisany jest do rejestru zabytków pod nr: A/119/25 z 5.08.1985. Do zespołu należą:

- oficyna (piętrowa)
- oficyna (parterowa)
- pawilon ogrodowy
- spichrz
- gorzelnia
- budynki gospodarcze
- park z aleją dojazdową
- ogrodzenie